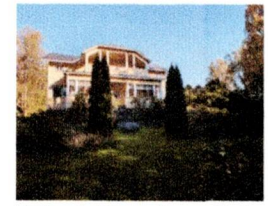

Kirsti Tikka är uppvuxen på Kopparön. Huset har varit delat i flera lägenheter, för familjen Tikka och mormor och morfar men ibland också för hyresgäster.
FOTO: MIKAEL NYBACKA

Fakta Husägarna på Kopparön

- Kirsti Tikka, uppvuxen på Kopparön. Har studerat på Handelsinstitutet i Vasa. Skulle jobba ett år som vikarie på Försvarsmakten – men det blev 39 år inom staben, mest som kommendörens sekreterare på dåvarande Vasa militärlän. Gjorde fredsbevararuppdrag i Libanon 1991–1993 då de första kvinnorna sändes dit för att utföra kontorsuppgifter. Nybliven pensionär.
- Tapani Tikka, uppvuxen på Kopparön. Studerade på Handelsinstitutet i Vasa. Livet har kretsat kring ishockey – först som spelare i Idrottsföreningen Kamraterna i Vasa, sedan i Sport följt av några år i Sverige. Jobbar i mediebranschen. Bosatt i Esbo.

När huset på Kopparön var nytt på 1880-talet låg det vid strandkanten. Nu har landhöjningen gjort sitt och stranden ligger längre bort.

Från början hade balkongen full strandutsikt. Nu har landhöjningen och naturen tagit över allt mer av omgivningen, men lugnet, norrskenen och stjärnhimlen finns kvar, berättar Kirsti Tikka.

Kirsti Tikka funderar på vad som hänt under de 140 åren i salen på Kopparön. Samovaren tros härstamma från den äldsta tiden, då officerare hade huset som fritidsbostad. Takkronan syns på de äldsta bevarade bilderna.

Nytt kapitel för officerarnas sommarhus på Kopparön

Vasa

För 140 år sedan var Kopparön officerarnas sommarhus. Sedan blev det syskonen Tikkas barndomsparadis.

Nu är framtiden ett oskrivet blad men det är dags att gå vidare – med vemod.

På vitrinskåpet i salen står en rysk samovar. Ovanför matbordet hänger en gammal takkrona och på gården finns en välvd matkällare med köttkrokar i taket. Man skulle gärna vilja veta vad som försiggick i den stora villan på Kopparön när huset var nytt, i början av 1880-talet.

Kirsti Tikka tar fram ett rutigt häfte. På två sidor har hon skrivit ner det lilla ägarna vet. Huset byggdes under kejsare Alexander III:s tid. Vem som byggde, eller lät bygga, huset är oklart men enligt uppgift användes det först som fritidsbostad för högre officerare vid den tredje skarpskyttebataljonen i Vasa.

I dokument från 1887 framkommer det att tomten då var 13 626 kvadratmeter stor – på den tiden en strandtomt med trädgård, egen tennisplan, häststall och bastu.

– Det är synd att vi inte vet vad officerarna gjorde här, säger Kirsti Tikka som äger huset tillsammans med sin bror Tapani.

De senaste 140 åren har huset bara haft ett fåtal ägare. Efter 1887 fram till 1937 förvaltades byggnaderna och tomten av herrarna J Skrabb och K Eriksson innan helheten såldes till köpmannen Bernhard Ahlbäck, för övrigt farbror till landshövdingen Gunnar Ahlbäck. Kirsti Tikka tar fram en liten telefonkatalog från 1944–1945. Där framgår det att Ahlbäck hade en agenturaffär på Sandögatan 10 och en villa på Kopparö – båda med telefoner. Efter maken Bernhards bortgång sålde hustrun Ruth huset till familjen Tikka sommaren 1956. Då renoverades det från fritidsbostad till egnahemshus.

– Här fanns bara ett fåtal villor längs vägen, resten var skog. Det här var långt från stan då. En granne plogade vägarna med häst i mörkret, säger Kirsti Tikka.

I det stora huset slog sig generationerna ihop. Mormor och morfar flyttade in från Toby och föräldrarna från Roparnäs till varsin ände av huset. Det var en bra plats – flera i familjen jobbade på Strömbergs fabrik i Roparnäs och delade ett gemensamt intresse för fiske och trädgårdsskötsel.

– Det var ett paradis att bo här som barn. Vi lekte Tarzan i träden och hade stranden på gården. Vi åkte skidor och skridskor utanför Abborrön, säger Kirsti.

Tapani Tikkas liv har kretsat kring ishockeyn. Han spelade sin första match som sexåring.

– Det var 404 meter från vår dörr till dåvarande isstadion. Mamma knöt mina skridskor hemma och med träskydd på skridskorna cyklade jag till planen. Ibland hjälpte vaktmästaren mig att spänna dem om det behövdes när jag kom fram, säger Tapani Tikka som deltar i intervjun via telefon från Esbo.

Men åren har gått. Tapani flyttade till huvudstadsregionen redan 1987.

– När Nyland stängdes under coronapandemin hann vi precis ta oss ut och distansjobbade här i några veckor 2020, berättar Tapani Tikka.

Kirsti pratar om de fina norrskenen hon sett från gården – och stjärnhimlen som till och med fick Tapani att lägga sig på gräsmattan i augusti för att följa perseiderna. Det är ledsamt, men syskonen har accepterat faktum. Det har blivit dags att sälja.

– Varje gång jag kommer till Kopparön är det en minnenas resa. Jag minns allt roligt. Vår fina barndom vi fick uppleva där. Men livet måste gå vidare. Vi måste avstå huset trots att det känns vemodigt, säger Tapani.

De hoppas att någon annan nu tar över det 264 kvadratmeter stora huset, och får nya upplevelser på platsen full av möjligheter. Fasaden är skyddad, men omgivningen planerad som parkområde.

– Det skulle vara fint om någon uppskattar det gamla och vill sätta huset och tomten i skick med pietet. Kanske en aktiv familj som gillar traditioner. Det finns massor av möjligheter, säger Tapani Tikka.

Cecilia Holmström

Fakta Tredje skarpskyttebataljonen i Vasa

- Under de första decennierna av autonomitiden på 1800-talet fanns få militära trupper i Finland. Det fick konsekvenser under Krimkriget när brittiska trupper även härjade på finska vatten 1855–56. Därför grundades skarpskyttebataljoner i varje landskap 1881.
- Vasa fick Finlands 3:e Skarpskyttebataljon. Den var helt finländsk. Både värnpliktiga och officerare var finska medborgare. Det var en värnpliktsarmé. Av män i lämplig ålder kallades tio procent till militärtjänst genom lottning. Tjänstgöringen var tre år, följt av två år i reserven. För övriga ordnades reservistutbildning.
- Skarpskyttearmén deltog inte i krig utan endast utbildningsverksamhet. Officerarna levde ett mycket bekvämt liv.
- Bataljonerna var verksamma i 20 år. De upplöstes 1901 och ersattes av ryska trupper, som efter Finlands självständighet och frihetskrigets utbrott avväpnades och skickades tillbaka till Ryssland (en del stannade kvar och anslöt sig till de röda gardena).

Källa: Ilkka Virtanen, Vasa krigsveteranmuseum